

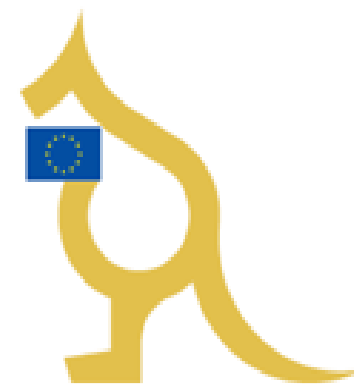

Branje za zdravje: družina, knjižnica, skupnost

Mag. Tilka Jamnik, Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS

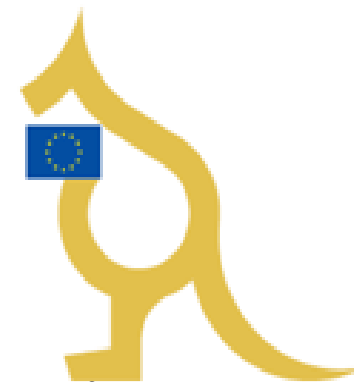
e-naslov: tilka.jamnik@gmail.com

„Model skupnostnega pristopa krepitve zdravja in zmanjševanja neenakosti v zdravju v lokalnih skupnostih“

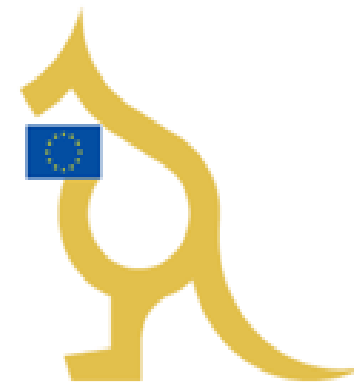
Vzporedno z razvojem različnih znanosti in strok

- Igralna ura s knjigo, 1992; KOŽ, Pionirska knjižnica v Ljubljani, slovenske splošne knjižnice, vrtci,
- Predšolska bralna značka ... po letu 1990; Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS,
- Zgibanka Zibelka branja, 2002; Zveza družin pri ZPMS.
- (Zdravstveni domovi: bralno gradivo in bolni otroci)

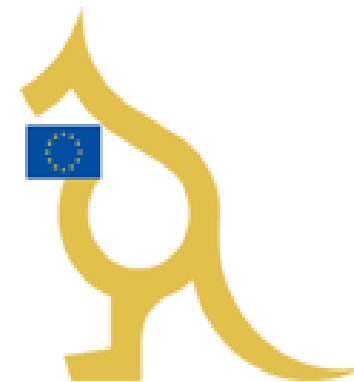
- Po vseh vrtcih in splošnih knjižnicah v Sloveniji potekajo raznovrstni bralni programi za otroke v predšolskem obdobju in njihove družinske člane; povezujejo se z Bralno značko;
- V objemu besed: razvijanje družinske pismenosti, 2016 - 2017 (Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta),
- Family Literacy Works, 2017 – 2018 (evropski projekt, Mestna knjižnica Kranj s partnerji.
- Zdravstveni domovi: branje za zdravje!

Branje za zdravje/ 1.

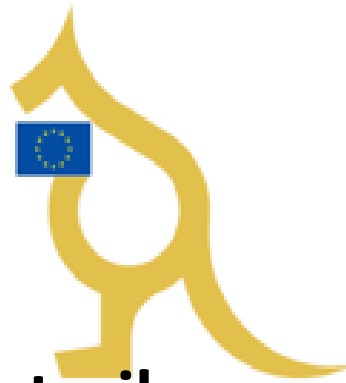

- branje ugodno vpliva na otrokov vsehstanski razvoj (jezikovni, intelektualni, domišljijski, čustveni, socialni ...),
- družinsko branje je “zibelka” otrokove bralne kulture,
- otrok, ki smo mu brali v predšolskem obdobju, je ob vstopu v šolo bolje pripravljen za učenje branja in učenje sploh; uspešnejši učenec,
- ...
- med delikventno mladino in odvisniki večji delež nebralcev.

Branje za zdravje/ 2.

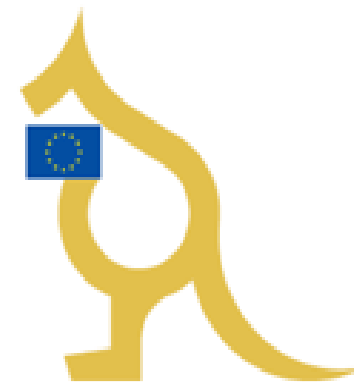
- branje otrokom nudi kakovostno preživljanje skupnega časa vsem družinskim članom,
- poglobljajo se medsebojni odnosi, čustvene vezi (glasno branje je dejanje in dajanje ljubezni), otroku so najljubši bralci njegovi starši oz. družinski člani,
- spodbuja pismenost vseh družinskih članov,
- branje zahteva čas, ne pa tudi denarja (obisk splošnih knjižnic),
- omogoča vseživljenjsko dodatno izobraževanje (tudi na področju zdravja).

Vedeti moramo

- **spodbud za branje otrokom so potrebni predvsem tisti starši, katerih otroci še niso v vrtcu**, nikoli ni prezgodaj, da začnemo brati otroku!
- redno bere le 1/3 odraslih (v prostem času), približno toliko jih je tudi včlanjenih v splošne knjižnice ,
- mlajše generacije (mladi starši) morda več kot tiskana berejo elektronska besedila,
- odrasli (med njimi mladi starši) se ne odzovejo, da bi brali svojim predšolskim otrokom (kaj šele novorojenčkom!), če ne berejo sami oz. jim niso brali, ko so bili majhni (nimajo izkušnje; ne razumejo, zakaj bi bilo to dobro; branje povezujejo z učenjem branja ob vstopu v šolo; danes ni treba brati, ker imamo TV in računalnik ...).

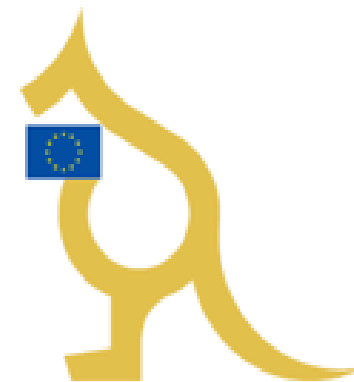
Povezovanje

Družine, starše nagovarja k branju

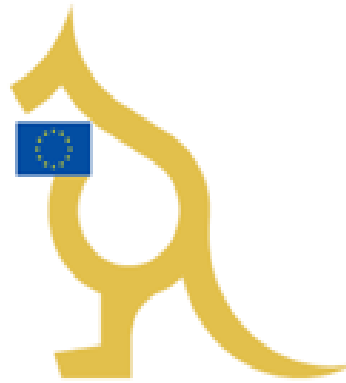
- zgibanka in prva slikanica v paketu za novorojenčka, informacije o najbližji splošni knjižnici,
- “kontrolira” in spodbuja osebje v zdravstvenih domovih na rednih pregledih,
- gradivo in oblike dela in spodbude za branje nudijo splošne knjižnice (porajajo se programi za kobacajčke, za mlade mame v času porodniške ...),
- tudi vrtci (različne oblike predšolske bralne značke),
- starši med seboj (svet staršev),
- različni centri v kraju, krajevne skupnosti, bralni krožki ... medgeneracijsko branje idr. v skupnosti,
- lokalni mediji,
- morda še kaj?

V usposabljanje zdravstvenega osebja vključiti

- ne le predavanje in zgibanko o pomenu branja,
- toda tudi (lahko enkratno!) delavnico, v kateri pridobijo oz. potrdijo izkušnjo, kaj pomeni branje majhnim otrokom (delavnica z (otroškimi knjigami) in predšolskimi otroki),
- z znanjem in s to izkušnjo bodo znali spodbujati starše, prepričljivo ponuditi prvo slikanico itd.

Mira Voglar: Biba buba baja

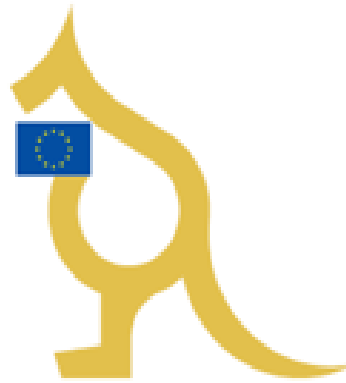
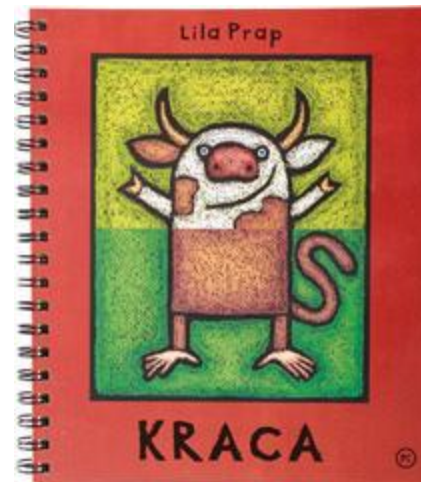

- ljubeč dotik in beseda – prvi korak (“človek je postal po besedi”)
Z novorojenčkom se pogovarjamo, poimenujemo stvari, mu pripovedujemo ... (mdr. ga pomirja).

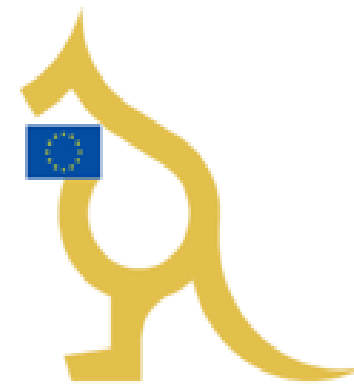
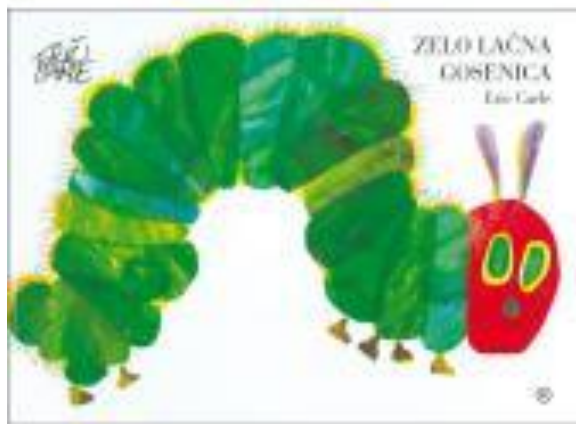
Lila Prap: Kraca

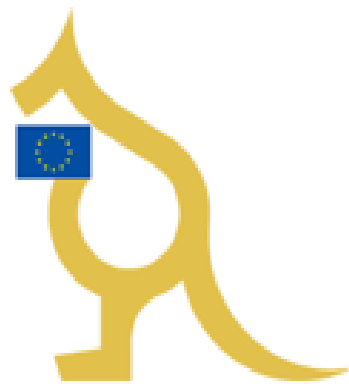
- Igralne knjige in igrače

Eric Carle: Zelo lačna gosenica

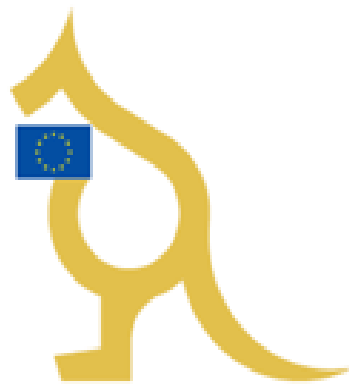
- knjige za najmlajše so poučne in nudijo estetski užitek

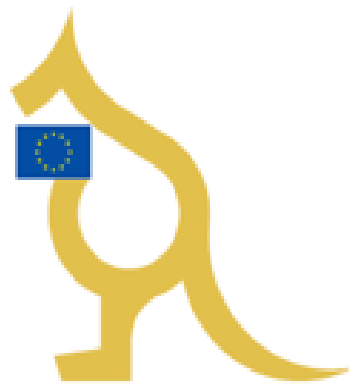
Branje majhnemu otroku je

- branje besedila (pripovedovanje, povzemanje),
 - opazovanje ilustracij in pogovor ob njih,
 - razlaga neznih besed, pojmov, situacij ...
 - vključevanje otrokovih izkušenj, odgovori na njegova vprašanje,
 - ...
 - ljubkovanje.
-
- Starši in drugi družinski člani so otroku najljubši bralci!!!

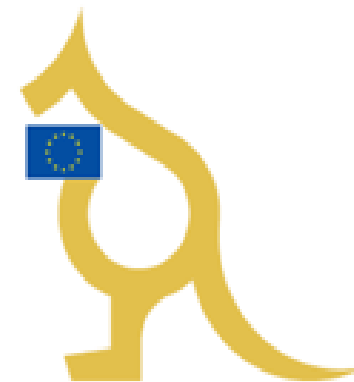
Bralno gradivo za družinsko branje

- bogata ponudba slikanic v knjižnicah in na knjižnem trgu,
 - pravljice, pesmi, uganke, zgodbe ... branje v nadaljevanjih,
 - poučne knjige, priročniki,
 - branje povezano z različnimi dejavnostmi ob branju,
 - tudi z risankami, lutkovnimi predstavami ...
- ...
- kakovostna gradiva (MKL, Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo – Priročniki za kakovostno branje)

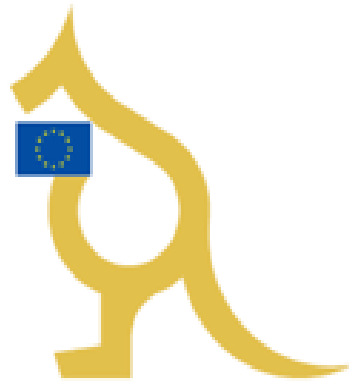
Starše opozarjamo

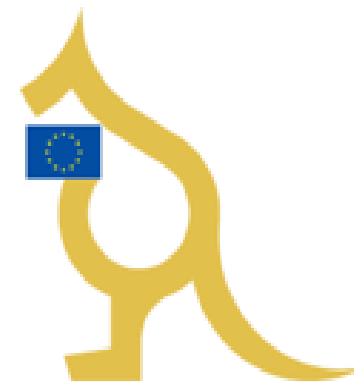
- otroka ne prepuščamo TV, računalniku, mobiju ...
- ...
- vse več je nemirnih otrok, ob vstopu v šolu slabo govorno in gibalno razvitih,
- narašča odvisnost od medijev, interneta ... Hikikomori.

- Starše oz. odrasle, ki ne berejo, pogosto pridobim za branje predšolskim otrokom s poučnim/informativnim gradivom

- Hvala za vašo pozornost!

